

Tadeusz Sarnowski

Wnioski i postulaty w zakresie etyki adwokata na tle postępowania dyscyplinarnego

---

Palestra 19/5-6(209-210), 18-20

1975

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Wnioski i postulaty w zakresie etyki adwokata na tle postępowania dyscyplinarnego

W roku 1974 wojewódzkie komisje dyscyplinarne rozpoznały ogółem 84 sprawy dyscyplinarne. W 63 sprawach zapadły orzeczenia skazujące; do tego należy doliczyć orzeczenia dziekańskie w liczbie 24. W stosunku do ogólnej liczby 5.827 adwokatów przewinienia w roku 1974 popełniło więc 1,5% adwokatów, co nie powinno budzić niepokoju. Zastrzec się tylko należy, że postępowanie dyscyplinarne nie jest w tych warunkach jedynym wykładnikiem oceny poziomu etyczno-zawodowego adwokatury. Jednakże analiza rodzajów popełnionych przewinień, okoliczności, warunków i przyczyn sprzyjających popełnieniu przewinień mogą mieć istotne znaczenie dla wypracowania zasad i środków mających na celu utrzymanie i stałe podnoszenie ogólnego poziomu etyczno-zawodowego adwokatury.

Analizując popełnione przez adwokatów przewinienia dyscyplinarne stwierdzone w orzeczeniach skazujących pod względem rodzajowym, trzeba podkreślić, że naruszenie obowiązków zawodowych w zakresie prawa nastąpiło w 12 wypadkach, nadużycie wolności słowa na sali sądowej i w pismach procesowych w 11 sprawach, naruszenie przepisów o wynagrodzeniu w 14, odpowiedzialność dyscyplinarna związana z popełnieniem przestępstwa w 12, kwestie samorządowe w 12, inne różne wypadki naruszenia zasad etyki w 23 sprawach.

Na tle skazań za naruszenie przepisów o wynagrodzeniu należy nadmienić, że przewinienia z art. 96 u.o.u.a. objęte aktem oskarżenia w wyniku postępowania dyscyplinarnego w komisjach dyscyplinarnych udowodnione zostały jedynie w 3 sprawach. Dodać też trzeba, że liczba orzeczeń skazujących jest większa niż liczba obwinionych, ponieważ w wielu wypadkach jeden obwiniony popełnił kilkakrotnie przewinienia dyscyplinarne.

Analiza przyczyn i okoliczności popełniania przewinień przez adwokatów wskazuje na to, że popełnione przewinienie rzadko jest wynikiem wyłącznie cech osobistych obwinionego, natomiast przeważnie jest ono wynikiem wielu czynników natury obiektywnej i związanych z tymi czynnikami stanów psychicznych. Te obiektywno-negatywne przesłanki sprzyjające popełnianiu przewinień, jak to wynika z obrony samych obwinionych i dowodów złożonych w sprawie, mają swoje źródło w następujących okolicznościach:

1) Przewinienia popełnione przez młodych adwokatów wskazują niejednokrotnie na to, że nie przyswoili oni sobie w sposób wystarczający zasad etyki adwokackiej zarówno pod względem teoretycznym jak i praktycznym. Dlatego też w programach szkolenia aplikantów adwokackich konieczne jest szersze uwzględnienie problematyki etyki zawodowej, przy czym szkolenie w tym względzie nie powinno się ograniczać do wyuczania teoretycznego norm etycznych. Chodzi bowiem o to, żeby zasady etyki były jednocześnie wdrażane przy praktycznym wykonywaniu zawodu adwokata. Z tego względu przede wszystkim patron aplikanta powinien na tle konkretnych spraw pouczać aplikanta o obowiązujących go zasadach etyki w określonej — w danej sprawie — sytuacji.

W stosunku do aplikantów winnych naruszenia zasad etyki zawodowej powinny być stosowane odpowiednie środki wychowawcze, a w razie poważniejszych uchybień — także dyscyplinarne. Zresztą już w chwili samego doboru kandydatów na

aplikantów adwokackich należy stawiać tym kandydatom wysokie wymagania etyczne.

Przygotowanie aplikanta adwokackiego do wykonywania zawodu również w zakresie przyswojenia sobie zasad etycznych zawodu i kształtowania właściwej postawy społeczno-etycznej ma zasadnicze znaczenie profilaktyczne, gdyż przyczyni się do zmniejszenia potencjalnych możliwości popełniania przewinień.

2) Wiadomo, że poza aplikantami adwokackimi przychodzą do adwokatury również osoby z innych zawodów prawniczych (b. sędziowie, b. prokuratorzy itp.). Spory odsetek adwokatów obwinionych pochodzi niestety z powyższej grupy. Z tego faktu można by wyciągnąć wniosek o potrzebie pewnego przygotowania osób wchodzących do zawodu w zakresie pewnej specyficzności tego zawodu, właśnie i przede wszystkim w dziedzinie etyki. W związku z tym konieczne byłoby wprowadzenie w zespołach adwokackich i w radach adwokackich konsultacji z tymi kolegami w zakresie problematyki etyczno-zawodowej.

3) Obwinieni niejednokrotnie w swym uzasadnieniu przyczyn zaniedbań w pracy zawodowej powoływali się na zły stan zdrowia w okresie popełnienia przewinienia. Obrona taka w niektórych wypadkach częściowo była uzasadniona i mogła mieć wpływ na ocenę szkodliwości społecznej czynu i wymiar kary. Zachodziły wypadki uchylania orzeczeń KD z tej przyczyny z zaleceniem zbadania stanu zdrowia obwinionego.

Jest rzeczą niewątpliwą, że zły stan zdrowia adwokata, przemęczenie i wyczerpanie mają istotny wpływ na prawidłowe i na odpowiednim poziomie wykonywanie obowiązków zawodowych. Zły stan psychiczny adwokata, będący następstwem choroby lub przemęczenia, powoduje często nie przemyślane i nie kontrolowane zachowania i wypowiedzi, prowadzące do nadużycia słowa na sali sądowej lub w pismach procesowych, do przeoczenia terminów do złożenia środka odwoławczego itp.

Z powyższych stwierdzeń nasuwają się tego rodzaju wnioski, że kierownicy zespołów adwokackich i rady adwokackie powinni zwrócić szczególną uwagę na stan zdrowia adwokatów, przy czym kolegom znajdującym się w sytuacji utrudniającej prawidłowe wykonywanie pracy należy udzielać stosownej pomocy i opieki.

4) Obwinieni w niektórych sprawach dyscyplinarnych usprawiedliwiają swoje przewinienia przeciążeniem pracą w pewnym okresie lub zaniedbaniami ze strony pracowników kancelaryjnych. Dotyczy to zwłaszcza sprawy doręczania wezwań i pism procesowych. Brak dowodu doręczenia adwokatowi korespondencji sądowej uniemożliwiał ustalenie, czy niestawiennictwo na rozprawie lub zaniechanie wniesienia rewizji we właściwym terminie było zawinione przez adwokata.

Trzeba też dodać, że w pewnych okresach (przeważnie pod koniec roku lub w okresach przedświątecznych) następuje nasilenie pracy sądów i wyznaczanie wielu rozpraw, co nie ułatwia pracy adwokatom.

5) W zakresie kształtowania postaw etyczno-zawodowych adwokatów duże znaczenie ma nadzór sprawowany przez kierownika zespołu adwokackiego i zebrania ogólne zespołu. Kierownicy zespołów adwokackich zbyt rzadko jednak korzystają z uprawnień przewidzianych w art. 19 u. o u.a., mimo że istnieje wiele drobnych wykroczeń natury etycznej, które nie powinny uchodzić uwagi kierownika zespołu adwokackiego, gdyż powinien on natychmiast na nie reagować. Rzadkie są również wypadki oceny pracy zawodowej i postawy etyczno-zawodowej członków zespołu adwokackiego przez zebranie ogólne członków zespołu adwokackiego. Uaktywnienie więc organów zespołu adwokackiego w za-

kresie kontroli i profilaktycznego działania przyczyni się do stworzenia właściwych warunków do kształtowania postaw etyczno-zawodowych adwokatów.

6) Wysoka etyka zawodowa adwokata powinna być przedmiotem stałej troski wszystkich organów samorządu adwokackiego i wszystkich członków korporacji. Należy więc dążyć do stworzenia klimatu i warunków, w których wysoki poziom etyczno-zawodowy adwokata byłby wynikiem jego wewnętrznego przekonania i potrzeby, a wszelkie wykroczenia w tym zakresie spotykałyby się z potępiającą opinią środowiska adwokackiego. Jednakże w wielu sprawach dyscyplinarnych stwierdzono rażące zaniedbania przez adwokatów podstawowych obowiązków zawodowych i etycznych, które z kolei nie znajdują żadnego uzasadnienia w przedstawionych wyżej przesłankach natury ogólnej. Otóż okoliczności sprawy dyscyplinarnej wskazywały niejednokrotnie na brak w stosownym czasie właściwej reakcji kierownictwa zespołu adwokackiego, a nawet rady adwokackiej, a w konsekwencji — na istniejącą pobłażliwość ze strony organów dyscyplinarnych.

Przedstawione wyżej fakty uzasadniają potrzebę podejmowania we właściwym czasie przez wszystkie organy samorządu bardziej energicznych i stosownych środków zaradczych celem zwalczania takich postaw i zachowań nielicznej grupy adwokatów, których zachowanie przynosi szkodę adwokaturze i obniża jej pozycję w oczach i ocenie społeczeństwa.

EUGENIUSZ SINDLEWSKI

Przyczynki do kształtowania postaw etycznych adwokatów

Jeżeli poczucie sprawiedliwości uznać za istotną, wyróżniającą rodzaj ludzki cechę, a istnienie ładu za niezbędny czynnik gwarantujący całość wszelkich form życia społecznego, to nie będzie przesady w stwierdzeniu, że zadania, do jakich powołano adwokaturę, są zadaniami pierwszorzędnymi zarówno z punktu widzenia dobra jednostki, jak i z punktu widzenia dobra społecznego.

Jest nasz zawód tak profesją jak i misją, a przynależność do tego stanu jest zawsze wysokim zobowiązaniem moralnym i społecznym. Jeżeli zaś uznać, że danie prawa do obrony każdemu człowiekowi jest wyrazem głęboko humanistycznych treści ustroju socjalistycznego, to praca, której powołaniem jest realizowanie tych treści, jest pracą zaszczytną i godną.

Przez swój humanistyczny sens praca ta jest służeniem człowiekowi w najbarziej zawiłych i dramatycznych kolejach jego losu, jest ona służeniem ustrojowi w realizowaniu podstawowej jego zasady — praworządności.

Czasy, w jakich żyjemy, znamionuje — jak się niekiedy uważa — kryzys moralności; z drugiej jednak strony są to czasy przewartościowywania uznanych wartości, powstawania, tworzenia, wypracowywania nowych wartości.